

Голодна А.С.

студентка,

Українська академія банківської справи

ПРОБАЦІЯ В УКРАЇНІ: БУТИ ЧИ НЕ БУТИ

Проблема створення національної моделі пробації в Україні є однією з найбільш актуальних та проблемних тем сучасної правової науки. Відсутність в Україні цього елемента, без якого неможливо уявити будь-яку сучасну національну систему кримінальної юстиції, не може не викликати уваги науковців та практиків. Дослідженням цієї проблеми займалися такі вчені як Крылова Н. Е., Серебреннікова А. В., Хутірська Н. Б. та інші.

У розвинених європейських країнах пробація є невід'ємним виправним центром. Суть пробації полягає у випробуванні особи, яка вчинила злочин, тобто з'ясуванні можливості (чи неможливості) її виправлення без застосування кримінального покарання, а її цінністю є більш результативна реабілітація злочинців та відносно менші витрати на їх утримання.

Пробація – у кримінальному праві США, Англії, Німеччині являє собою різновид умовного засудження, при якому особа на час випробувального строку, встановленого судом, знаходиться під наглядом спеціальних органів. Можливі також й інші обмеження: не відвідувати певні місця, утримуватися від спілкування з конкретними особами та інші. Тобто це своєрідний тест на здатність засудженого виправитися без відбування покарання, призначеного вироком суду [1, с. 170].

Історія пробації в західних країнах перенасичена подіями та змінами поглядів щодо сутності пробації та форм пробаційної роботи [2]:

- 1841 року зусиллями американського філантропа Джона Августа фактично було запроваджено перші пробаційні механізми;
- 1869 року в штаті Масачусетс система пробації запроваджена на формальному рівні;
- у Британії 1887 року було прийнято закон «Про пробацію злочинців, що вчинили злочин вперше» (The Probation of First Offenders Act), який дозволив звільнювати певні категорії дрібних злочинців «на пробацію» (on probation) [3];
- закон об'єднав системи випробування та поручительства доброї поведінки.

І, хоч закон не передбачив механізм його реалізації, все одно він заклав підґрунтя для іншого нормативного акту який увійшов в історію. І саме цей досвід провідних країн Заходу показує як важко створювалася модель пробації та наші уявлення щодо неї.

У теорії і практиці існують різні погляди на пробацію. Так одні науковці відносять її до міри призупинення виконання кримінальних санкцій, інші - визначають її як певний режим випробування. У багатьох Кримінальних кодексах (наприклад, у США, в Англії та Швеції) пробація включена в систему видів покарань.

Н. Б. Хутірська визначає пробацію як складний соціально-правовий інститут, який є, з одного боку, мірою покарання, що полягає в передачі особи, визнаного судом винним в скоєнні злочину, без застосування до нього тюремного ув'язнення під нагляд спеціальної служби на певний термін і на умовах, що встановлюються судом, порушення яких тягне призначення тюремного ув'язнення, а з іншого боку, системою виконання даного кримінального покарання, що включає комплекс засобів, спрямованих на досягнення мети – ресоціалізації засуджених [4, с. 12].

Запровадження пробації в Україні запропоновано у кількох проектах законів. Однак, зважаючи на низку об'єктивних чинників, цей інститут так і не було закріплено у законодавстві.

Першим проектом Закону з питань пробації був проект народного депутата О.Фельдмана (проект Закону про внесення змін до деяких законів України відносно впровадження пробації) Цей законопроект передбачав запровадження пробації як нового альтернативного покарання. Згідно з проектом, пробація визначалася як покарання без позбавлення чи обмеження волі, яке полягало у встановленні обмежень щодо свободи пересування засуджених в межах визначеної території і передбачалося здійснення уповноваженим органом виконання покарань нагляду (контролю) за поведінкою засуджених з обов'язковим та систематичним їх звітуванням про місце проживання, роботи чи навчання та залученням до соціально-виховних заходів чи інших видів діяльності, які організуються уповноваженими органами виконання покарань згідно з індивідуальним планом соціальної реабілітації засудженого.

На жаль, не було приділено достатньо уваги законопроекту і його було направлено суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання [5].

Підсумовуючи вищесказане, можна дійти до висновку, що служба пробації обов'язково повинна містити:

- примирення правопорушника та потерпілої сторони;
- призупинення кримінальної відповідальності;
- перелік суб'єктів пробації;
- права і обов'язки суб'єктів пробації;
- враховувати особистісні характеристики злочинця.

Перспективи створення української служби пробації є неясними. Але Україні явно не слід ігнорувати світовий досвід обґрунтування служби пробації і потрібно відійти від традиційних, але вже застарілих поглядів щодо сутності сучасних альтернативних кримінально – правових заходів.

На нашу думку, цей вид впливу на злочинця може стати одним із найефективніших, адже, в першу чергу, це пов'язано з особистим підходом до кожної особи, яка вчинила правопорушення, бо наше законодавство направлено саме на виправлення людини, а не засудження. А притягнення до кримінальної відповідальності носить вже більш каральний характер, а не виховний.

Список використаних джерел:

1. Крылова Н. Е., Серебренникова А. В. Уголовное право современных зарубежных стран (Англии, США, Франции, Германии) Учебное пособие. – М.: Зерцало. – 1997. – 192 с.

2. Ягунов Д.В. Філософія пробації: трансформація поглядів на сутність та цілі поводження зі злочинцями (період після 1990-х років) // Актуальні проблеми політики. – Одеса, 2011. – Випуск 41. – С. 198-207.

3. Adler F., Mueller G., Lauter W. Criminal Justice. – New-York, 1994. – P. 438.

4. Хуторская Н. Б. Институт пробації в США: уголовно-правовые, криминологические и организационно-управленческие аспекты: автореф. дис.... канд. юрид. наук. М., 1992. – 14 с.

5. Ягунов Д. Про пробацію [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://dmytro-yagunov.at.ua/news/pro_probaciu/2009-09-07-98

Доброва Я.Р., Карпа О.А.

студенти,

Науковий керівник: Семенова Л.Ю.

кандидат економічних наук, доцент,

Університет митної справи та фінансів

ЗАПОБІГАННЯ ЖІНОЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Запобігання жіночій злочинності – невід'ємна частина системи запобігання злочинності взагалі. Вона також здійснюється на двох рівнях: загальносоціальному і спеціально-криминологічному.

Загальносоціальне запобігання жіночій злочинності – це завдання соціально-економічної та політичної систем країни вжити обґрунтованих, ефективних, комплексних, конкретних, реальних за